

Aikakauskirja Kasvatus Abstraktit

Vainikainen, Mari-Pauliina – Hienonen, Ninja – Lindfors, Pirjo – Rimpelä, Arja – Asikainen, Mikko – Hotulainen, Risto – Hautamäki, Jarkko. 2016. OPPIMISTULOKSIA ENNUSTAVAT TEKIJÄT HELSINGIN METROPOLIALUEEN YLÄKOULUISSA. Kasvatus 47 (3), 214–229.

Artikkelissa tarkastellaan sitä, miten oppilaiden taustatekijät ja tupakointi sekä koulun oppilasohja ja sijainti ennustavat oppimistulosten kehittymistä seitsemännen luokan alusta yhdeksännen luokan loppuun yksilö- ja koulutasolla Helsingin metropolialueella eli pääkaupunkiseudulla ja kehyskunnissa. Artikkelissa esitellyssä tutkimuksessa seitsemännen luokan syksyllä ja yhdeksännen luokan keväällä oppilaat tekivät oppimaanoppimistestin (7. lk: N = 10 364; 9. lk: N = 9 441) ja vastasivat hyvinvointikyselyyn (7. lk: N = 9 569; 9. lk: N = 7 257). Suurin osa tulosten vaihtelusta oli yksilötasoisista, ja se selittyi aiemman osaamisen ohella osin sukupuolella, tukitarpeilla, maahanmuuttajataustalla, äidin koulutuksella ja tupakoinnilla. Koulun vähäinen selitysosuus vastasi aikaisempien suomalaistutkimusten tuloksia eikä niiltä osin tukenut oletusta koulujen välisten erojen kasvusta metropolialueella. Koulutason vaihtelua selitti lähinnä eritaustaisten oppilaitten valikoituminen erilaisiin kouluihin seitsemännen luokan alussa. Sen sijaan koulutason oppimistulosten kehitykseen tuensaajien tai maahanmuuttajien osuus tai koulun koko eivät olleet yhteydessä. Pääkaupunkiseutu ja kasvukunnat erosivat myönteisesti metropolialueen reuna-alueista.

Asiasanat: oppimistulosten arviointi, oppimaan oppiminen, koulujen väliset erot, Helsingin metropolialue, monitasorakenneyhtälömallinnus

Kosunen, Sonja – Seppänen, Piia – Bernelius, Venla. 2016. NAAPURUSTOJEN SEGREGAATIO JA KAUPUNKILAISPERHEIDEN ERIYTYVÄT KOULUVALINTASTRATEGIAT. Kasvatus 47 (3), 230–244.

Tarkastelemme kaupunkilaisperheiden kouluvalintojen yhteyttä heidän asuinpaikkansa sosioekonomiseen rakenteeseen sekä koulujen oppilaaksioton yhteyksiä kaupunkisegregaatioon. Analysoimme tapaustutkimusalueella Espoossa, millaisia kouluvalintastrategioita perheet käyttävät ja miksi, millaisista asuinkortteleista valintoja tehdään sekä millaisiksi oppilasvirrat ja yläkoulujen sosioekonomiset profiilit muotoutuvat. Lähtökohtana on kolme erilaista aineistoa: vanhempien teemahaastattelut lapsen yläkouluun siirtymisestä koko Espoon alueelta (n=96), oppilasvirta-analyysi ikäluokan jakautumisesta yläkouluihin ja koululuokkiin oppilasrekisteriaineistosta (n=2400) sekä paikkatieto-ohjelmistolla (MapInfo) luotu kuva oppilaiden asuinkortteleiden koulutus- ja tulotasosta väestötilastoissa. Hyödynnämme mixed methods -tutkimusotetta. Perheet käyttivät painotetun opetuksen valintaa, harvinaisen A-kielen valintaa ja näiden yhdistelmää kouluvalintastrategioina välttääkseen huonomaineista koulua ja pyrkiäkseen muihin kouluihin. Tätä kouluvalinnan tuplastrategiaa käyttivät erityisesti hyväosaisissa kortteleissa asuvat perheet. Vertaamalla tutkimusalueen yläkouluille luomiimme lähialue-estimaatteja koulujen toteutuneeseen oppilaaksiottoon havaittiin, miten kouluvalintojen seurauksena koulujen oppilasohja toisissa kouluissa koostuu lähialuetta huomattavasti suurempituloisimmista kortteleista asuvista lapsista. Oppilaiden ryhmittely kouluissa painotetun opetuksen ja kielivalintojen mukaan johti koulujen sisällä opetusryhmien väliseen sosioekonomiseen segregatioon.

Asiasanat: kaupunki- ja koulusegregaatio, kouluvalinta, mixed methods, Espoo